Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de casibus conscientiae

Astesanus <de Ast>

Venedig, 18.III.1478

Incipiunt tituli libri sexti huius summe in quo quidem libro tractatur de sacramento ordinis et de personis rebusque ecclesiasticis

urn:nbn:de:bsz:31-310628

Visual Library

ꝫ preſupponitur. hec Bon. 4°. di. 23. q. 2. ar. 2. c. 1°. ad oppoſitũ. Que ꝑtes inunguñt. R°. in nobis ſunt eadem ꝑncipia agẽdi ⁊ peccandi: q2 peccatum cõſiſtit in actu. ꝑncipia aũt agẽdi in nobis ſunt tria. ꝑmum ẽ dirigens. ſ. vis cognitiua. 2m eſt impans ſ. vis appetitiua. 3m eſt exequẽs. ſ. vis motiua omnis autẽ noſtra cognitio ortũ hꝫ a ſenſu. Et q2 vbi eſt in nobis ꝑma origo peccati ibi debet inungi. ideo inunguntur quinqꝫ loca ſenſuum. ſ. oculi ꝓpter viſum. aures ꝓpter auditũ. nares ꝓpter odoratum os rõne lingue ꝓpter guſtum: ⁊ etiam ꝓpter loquelam ſm Sco. 4°. diſ. 23. q. vnica. c. cõcl'one. 2. in hec. n. duo congruit lingua. vt dicitur. 2° de aĩa. Manus ꝓpter tactũ q maxime viget in pulpis digitorum. ꝓpter appetitiuam vero inunguntur a quibuſdã renes ſiue lumbi ꝓpter generatiuam. pedes autẽ ꝓpter motiuã: q ſunt eius ꝑncipalius iſtrumẽtũ. Et q2 ꝑncipiũ ꝑmũ ẽ vis cognitiua. ideo illa vnctio ab oĩbus obſeruatur quaſi de neceſſitate que fit ad qnqꝫ ſenſus Alie vero due non obſeruantur ab omnibus quia appetitiua ⁊ motiua ſũt ſicut ſcd̃aria ꝑncipia. Utrum mutilati ſint inungẽdi R°. ꝙ ſic. q̃to ꝓpinquius põt fieri ad ꝑtes illas in quibus vnctio fieri debꝫ. quia licꝫ non hẽant membra: habent tñ potẽtiã aĩe que membris illis debetur ſaltem in radice. ⁊ interius peccare poſſunt per ea q̃ ꝑtinent ad partes illas: licꝫ nõ exterius. Et licꝫ ẽt nunqꝫ peccauerint ꝑ actũ illoꝝ mẽbroꝝ: peccare tamẽ potuerunt ꝑ cõcupiſcentiam opandi ꝑ ea.

Sequitur videre de. 8°. ſ. de iteratõe huius ſacramenti. Et circa h̃ ſciẽdum ꝙ hoc ſacramentũ reſpicit nõ tñ infirmitatem: ſed etiam infirmitatis ſtatum. q2 non debet dari niſi infirmis: q ſm humanam eſtimationẽ morti propinquare videntur. Sunt autem quedam iſfirmitates: que nõ ſunt diuturne. vñ ſi i eis datur hoc ſacramentũ: tunc cũ homo peruenit ad illum ſtatum ꝙ ſit in piculo mortis non recedit a ſtatu illo niſi infirmitate curata: ⁊ ita non debꝫ iteꝝ iungi. Sꝫ ſi recidiuet erit iſfirmitas alia: ⁊ tũc poterit iteꝝ iungi. q̃dã vero iſfirmitates ſunt diuturne: vt ethica idropiſis ⁊ huiuſmodi: ⁊ i talibꝰ non debet fieri inunctio: niſi qñ videntur ad periculũ mortis inducere. Et ſi homo illũ articulum euadat: eadeꝫ infirmitate durãte. ⁊ iterum ad ſimilem ſtatum per illam infirmitatem reducatur iterum poteſt inungi. quia quaſi eſt alius ſtatus infirmitatis: licꝫ non ſit infirmitas alia ſimpliciter: ⁊ i predictis concordant doc.

¶ Et ſic eſt finis huius libri quinti.

Incipiunt tituli libri ſexti huius ſumme In quo quidem libro tractatur de ſacramẽto ordinis ⁊ de pſonis rebuſqꝫ eccliaſticis.

De clericatu ⁊ tonſura. 1.
De ſacramento ordinis. 2.
Quis poteſt ordinare. 3.
De collatione ordinum. 4.
De ſcrutinio ordinandi. 5.
De innocentia ordinãdi. 6.
De monogamia. 7.
De ſobrietate. 8.
De prudentia. 9.
De pudicitia. 10.
De ornatu. 11.
De hoſpitalitate. 12.
De doctrina. 13.
De modeſtia. 14.
Q ordinandus non debet eſſe litigioſus. nõ cupidꝰ domui ſue bene ꝑpoſitꝰ. 15.
Q debꝫ eẽ non neophitus. 16.
Q non debet eẽ ſolẽniter penitens. 17.
De curialibus. 18.
De obligatis ad ratiocinia. 19.
De ſeruis nõ ordinandis. 20.
De corpe viciatis. 21.
De filijs pſbrorum. 22.
De adulto differẽte baptizari vſqꝫ ad egritudinem. 23.
De peregrinis ⁊ ignotis. 24.
De etate ordinandi. 25.
De impedimento ſexus. 26.
De impedimento infamie. 27.
De eccleſijs edificãdis ⁊ vniendis. 28.
De conſecratione eccleſie ⁊ altarium ⁊ cimiterij. 29.
De emunitate ⁊ aliorum pertinentium ad eccleſias. 30.
De ſepulturis. 31.
De prochijs. 32.
De prebẽdis ⁊ beneficijs: ⁊ qbꝰ. ſ. ꝯferri debent. 33.
De reſidẽtia clericoꝝ i eccl'ijs. 34.
De decimis ⁊ ꝑmicijs. 35.
De peculio clericoꝝ. 36.
De alienatõe ⁊ ꝑcario reꝝ eccl'ie. 37.

De dignitatib⁹ eccleſiaſticis ī cōi. .38.
De papatu. 39.
De legatis. 40.
De patriarchis. 41.
De archiepiſcopis. 42.
De epiſcopis. 43.
De dignitatibus pallij. 44.
De officio iudicis ordinarij. 45.
De vicarijs. 46.
De regularibus ſiue religioſis. 47.
De priuilegijs ꝛ conſeruatoribus priui-
legiorum. 48.
De interpretatione dubiorꝫ. 49.
De clerici vel monachi nō imiſceant ſe ſe-
cularibus negocijs. 50.
De diſpenſatione. 51.
De obedientia que debet̕ ꝑlatis. 52.
De cenſibus exactionibus ꝓcuratōibus
ꝛ viſitationibus. 53.
De exceſſibus ꝑla. contra ſubditos et
econuerſo. 54.
De ſimonia. 55.

¶ Incipit liber. 6. de ſacramento ordinis
Et ꝑ de clericatu ꝛ tonſura ti. i⁹.

Expeditis
ꝑ dei gratiam his que
ꝑtinent ad ſacramen
tum¹ penitentie ꝛ vn-
ctionis extreme. Con
ſequenter conſiderā
dum eſt de ſacro ordi
nis. Et primo de quibuſdaꝫ añcedētibus
ad ordinem. ſ. clericatu ꝛ tōſura. 2°. de ipo
ordine. 3°. de conſequentibus ordinem.
Circa ꝑmuꝫ primo, queritur quō aliquis
fit clericus. 2° quis pōt conferre clericatū.
3° quare tales noīantur clerici: ꝛ vtrum re
nuncient temporalibus bonis. 4°. vtꝝ epi
teneantur clericis ꝓuidere. 5°. qui clerici te
nentur tonſuram portare. 6° qui clerici te-
nent̕ officium dicere. ¶ Circa ꝑᵐ ſciendū
ꝙ clericus fit hoc mō. ſ. ꝙ ꝑmiſſis qbuſdā
orōnibus: eṗus ipe facit ei tonſuram cum
corona: ipo eṗo eam incohoante: ꝛ clerico
poſtea compleri iubente. Dum aūt tōdet
eum eṗus dicit in pſona eius. dñs ps here
di. m. ꝛ cali. m. tu es q reſti. heredi. m. mihi
deinde dicit epiſcopus quaſdam oratiōes
ꝛ benedictiones. hoc patet in ordinario. ꝛ
di. 23. pſalmiſta.

Circa 2ᵐ ſciendū ꝙ conferre pōt
clericatum ſiue pſalmiſtatum: que
duo ꝓ eodem accipiunt̕. eṗs vt di
ctum eſt ſupra illis qui ſunt de ſua dioceſi.
Abbas etiā monachis ſuis ꝛ alijs pleno
iur̕ ſibi ſubiectis ī monaſterio ſuo ꝯferre
pōt clericatuꝫ: ꝛ etiam hoſtiariatū ꝛ lecto
ratum. 71. di. c. i. ꝛ. 2. Dicit tam̄ Innoc. ex̄
de ſup. ne. ꝑ. ſup ꝑmuꝫ. c. ꝙ abbas exorci-
ſtatum ꝛ acolitatū conferre non pōt: niſi
hēat ex ꝓuilegio. hec Innoc. Alijs autēꝫ
in alio loco cōferre non debet. ar. 69. di. c. i.
Si tamē conferat caracterē confert. Et h
eſt intelligendum de abbate qui eſt preſbr
ꝛ cui epiſcopus impoſuit manuꝫ ſm morē
ꝑficiendorum abbatū. vt dicitur ibideꝫ
h Hoſti. ꝛ Ros. Hoc idem pōt electus in
abbatem ſi eṗs differat benedicere euꝫ. vt
dicit Ber. ex̄ de eta. cū contingat. ar ex̄ de
ſup. ne. ꝑ. ſtatuimus. Et confert abbas cle-
ricatum qñ facit tonſuram cū corona lay
cis conuerſis. ex̄ de eta. cuꝫ contigat. i tex.
ꝛ in glo.. Scdm glo. tam̄. 69. di. c. i. abbas
inuitatus poteſt etiam alterius monaſterij
monachos ordiare. 9. q. 2. lugdun̄. ¶ Sꝫ
nūqd ꝯferre poteſt ipe pſbr. Rndeo Ray.
ꝛ Hoſt. dixerunt ꝙ ſic. ſ. pſbyter q habet
curam eccliē non alius. maxime ſi ſit ar-
chipſbyter vel plebanus. ſic intelligūt illō
23. di. pſbyter. ꝛ. c pſalmiſta. vbi dicitur ꝙ
pſalmiſta ſuſcipere pōt officium cantandi
ſola iuſſione pſbri. vnde exponunt officiū
ideſt officij ordinem. Huius etiam ſentētie
fuiſſe videntur Innoc. ꝛ Ho. dicentes ꝙ p
ſbyter ſimplex hunc ordinem conferre pt.
ī die dñico: vel alio feſto. Et ꝙ ī campania
pſbri ſimplices: ꝛ marie archipreſbyteri
conferunt ordinem. Alij dicunt ꝙ non.
vnde intelligunt predictum. c. nō de ordis
collatione: ſed de ordinis collati executōe
vnde exponunt officium. i. officij executō
nem. Horum ſententia ſm Hoſti. approba
tur ex ordie ſcripture libri pontificalis: in
quo primo ponit̕ ordo ad clericū faciēdū
poſtea ponitur dictuꝫ. c. pſalmiſta de verbo
ad verbum quaſi dicat oſtendimus ſub q̄
forma tonſura detur ab epiſcopo. Et exq̄
eſt ſic tonſuratus pſalmiſta. i. cantor poſtq̄s
ab archidiacono fuerit iſtructus: pōt offi
cium cantandi ſuſcipe ſine cōſcia epiſcopi
ſola iuſſione pſbri: pſbro dicente ſibi. vide
vt qō ore cātas. corde credas: ꝛ qō corde
credis operibus approbes. q. d. h ſūt vba
quibus dictis habet officij executionem.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg